

COLLEGEVOORSTEL

Zaaknummer: Z26-044745

Datum afstemming
portefeuillehouder: 2 april 2026

Portefeuillehouder: wethouder Floor Gordon

Behandelend ambtenaar:
R. van Leeuwen / S. Zorge
r.van.leeuwen@amstelveen.nl
s.zorge@amstelveen.nl
Stedelijke Ontwikkeling

Onderwerp

Bestuurlijke opdracht Netcongestie-aanpak conform Autoriteit Consument & Markt (ACM)-prioriteringskader

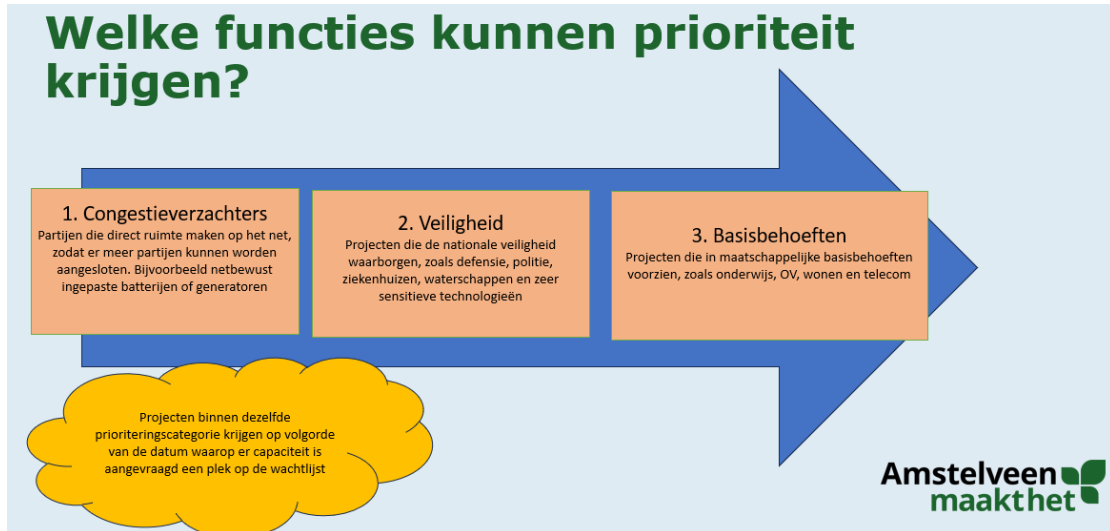
Besluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. Deze bestuurlijke opdracht Netcongestie-aanpak vast te stellen, gebaseerd op het ACM-prioriteringskader van december 2025.
2. De ambtelijke organisatie de opdracht te geven om:
Het ACM-prioriteringskader voor categorie 3 basisbehoefte uit te voeren, met als doel de aanvragen voor transportvermogen van stroom binnen Amstelveen zo goed mogelijk te organiseren. Daartoe:
 - a. Voor 1 juli 2026 zo veel mogelijke projecten en activiteiten (kleinverbruik) in brede zin te informeren over en te faciliteren bij aanvragen van transportcapaciteit voor stroom.
 - b. Voorbereiden op het aanvragen van prioriteit volgens het ACM prioriteringskader volgens de werkwijze die op 1 oktober 2026 ingaat.
 - c. Ontwikkelingen rondom ACM prioriteringskader op de voet volgen en inspelen op actualiteiten. ACM, overheden en netbeheerders zijn nog bezig met invullen van het proces van het aanvragen van prioriteit nieuwbouw van woningen en scholen vanaf 1 oktober 2026.
3. De gemeenteraad via een raadsbrief te informeren over dit besluit.

Samenvatting

Door structurele netcongestie is het noodzakelijk te bepalen welke Amstelveense projecten en activiteiten prioriteit kunnen krijgen bij schaarse netcapaciteit. De ACM (Autoriteit Consument en Markt) heeft hiervoor per 1 januari 2026 een nieuw landelijk prioriteringskader verplicht gesteld met drie categorieën waarvoor de aanvragers prioriteit kunnen aanvragen: congestieverzachters, veiligheid/vitale infrastructuur en basisbehoeften. De gemeente krijgt met name een nieuwe rol binnen de categorie basisbehoeften.

Met het nieuwe ACM-prioriteringskader (gepubliceerd op 12 december 2025 en ingegaan op 1 januari 2026) komt het onderscheid tussen Kleinverbruikers (KV) en Grootverbruikers (GV) te vervallen. Kleinverbruikers zijn bijvoorbeeld woningen, MKB, laadpalen etc. Voorheen werd er door de regionale netbeheerder transportvermogen gereserveerd voor kleinverbruikers, waardoor deze in de praktijk een aansluiting of verzwaaring konden aanvragen.

Tot 1 juli 2026 kunnen projectontwikkelaars, schoolbesturen, gemeente, bedrijven en particulieren nog transportvermogen aanvragen voor KV bij Liander. Deze aanvragen moeten voldoen aan een aantal criteria (onder andere voldoende concreet en start bouw binnen 3 jaar). Deze aanvragen hoeven niet geprioriteerd te worden, zij vallen nog onder de overgangstermijn. Liander kent aan de aanvragen transportvermogen toe als deze beschikbaar is. Ook aanvragen voor eventuele GV aansluitingen ten behoeve van WKO of Collectieve Voorzieningen voor woningen kunnen nog tot 1 juli 2026 op deze wijze ingediend worden. Na 1 juli komen aanvragen voor transportvermogen voor KV op een wachtlijst.

Vanaf 1 oktober kan voor woningbouw en scholen met start bouw binnen 3-10 jaar, een aanvraag voor transportvermogen en prioritering voor KV en GV gedaan worden bij Liander. ACM, netbeheer Nederland en de overheden zijn nu bezig om dit proces van aanvragen van prioritering voor KV en GV na 1 oktober 2026 verder uit te lijnen. De verwachting is dat in april 2026 hierover duidelijkheid komt.

Met dit voorstel wordt de opdracht gegeven om zoveel mogelijk aanvragen voor transportvermogen voor kleinverbruik voor 1 juli te laten aanvragen bij Liander en dit proces te faciliteren. We gaan de gevolgen van dit kader lokaal vertalen naar een eenduidig proces om lopende en nieuwe projecten (nieuwbouw van woningen en scholen) tijdig te prioriteren en daarmee de kans op tijdig elektriciteitstransport te verhogen.

Doel

Initiatiefnemers en vergunninghouders te informeren en te motiveren om voor 1 juli 2026 een aanvraag voor transportvermogen voor kleinverbruik in te dienen bij Liander. Voor gemeentelijke projecten doen wij dit zelf.

Parallel ontwikkelt de ambtelijke organisatie een Amstelveens proces waarmee projecten in lijn met ACM-regels vanaf 1 oktober 2026 kunnen worden geprioriteerd en richting de regionale netbeheerder Liander worden onderbouwd.

Prestatie

Een actueel en samenhangend overzicht van gemeentelijke projecten en beleidsvoornemens die worden geraakt door netcongestie, met:

- Per project een realistische inschatting van de impact en risico's;
- Inzicht in waar mogelijk bestuurlijke keuzes, prioritering of bijsturing nodig zijn;
- Een basis voor:
 - o Bestuurlijke besluitvorming;
 - o Eventuele regionale afstemming;
 - o Het gesprek met regionale netbeheerder, provincie en andere partners.

Deze inventarisatie geeft inzicht in lopende en geplande projecten en beleidsvoornemens die mogelijk geraakt worden door netcongestie, in ieder geval op de volgende beleidsthema's :

- Woningbouw;
- Maatschappelijke voorzieningen (onderwijs, zorg, sport);
- Verduurzaming en energietransitie;
- Mobiliteit, economische ontwikkeling en bedrijvigheid.

Vóór 1 juli informeren wij alle initiatiefnemers voor grote projecten en vergunningaanvragers en -houders over netcongestie en de noodzaak tijdig transportvermogen aan te vragen. Ook informeren wij deze doelgroepen in algemene zin via lokale pers, website, nieuwsbrieven etc.. Zie paragraaf communicatie.

Voorgeschiedenis en context

De ACM stelde op 12 december 2025 een nieuw maatschappelijk prioriteringskader vast. Dit kader bepaalt de categorieën waarvoor de netbeheerder onder voorwaarden mag afwijken van het 'first come, first served' principe. Aanvragen die voldoen aan het prioriteringskader schuiven omhoog op de wachtlijst binnen hun categorie. De datum van indiening van complete aanvraag is ook binnen de prioritering bepalend.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

- De landelijke verplichting die volgt uit het ACM kader voor regionale netbeheerders (Liander o.a.) per 1 januari 2026 met overgangstermijn tot 1 juli 2026.
- Noodzaak om woningbouw, onderwijshuisvesting en vitale diensten tijdig te realiseren.
- Belang om aanvragen met onderbouwing richting regionale netbeheerder Liander uniform en juridisch houdbaar te organiseren.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

- Niet instellen van een lokaal proces leidt tot een verhoogd risico dat transportvermogen niet toekend wordt door de netbeheerder.
- Regionale afstemming afwachten vertraagt de aanpak lokaal en daarmee de nieuwbouw in de gemeente.

Communicatie

Het prioriteringskader brengt wijzigingen met zich mee voor het toekennen van stroom aan o.a. particulieren, ondernemers en ontwikkelaars. Hoewel het geen formele rol van de gemeente is om stroomaanvragers hierop te wijzen, vinden wij het belangrijk om voorlichting te geven over het aanvragen van stroom vóór 1 juli vanwege de nieuwe

systematiek. De voorlichting die wij op korte termijn (april/mei) uitvoeren ziet er globaal als volgt uit:

1. Algemene communicatie en uitleg via de website van de gemeente, via lokale pers, onze gemeentepagina en nieuwsbrief.
2. Communicatie naar en overleg met projectontwikkelaars die al een project met de gemeente hebben.
3. Een brief of ander bericht aan houders van een verleende vergunning om een project te ontwikkelen, bijvoorbeeld een of meer woningen.
4. Nieuwe aanvragers van een vergunning krijgen een mededeling over het toekennen van transportvermogen en plaatsing op een wachtlijst
5. Bericht naar indieners van een vergunning die nog in behandeling is

Kanttekeningen en risico's

- Prioritering creëert geen extra netcapaciteit; het is de herverdeling van schaarste. Realisatie van voldoende netcapaciteit blijft afhankelijk van Liander en TenneT, die het regionale en landelijke elektriciteitsnet ontwikkelen en beheren.
- Aanvragen voor transportvermogen van projecten (zoals MKB, laadpalen) die buiten de ACM-prioriteringscategorieën vallen komen op een wachtlijst te staan. Er bestaat een risico dat voor deze groep aanvragers onvoldoende transportvermogen op korte termijn beschikbaar is en moeten wachten op het uitbreiden van het stroomnetwerk.
- Wij hebben als gemeente nauwelijks invloed op het tempo van netuitbreiding op het bovenliggende stroomnet.
- Voortdurende wijzigingen en uitwerkingen van het ACM prioriteringskader en Liander nopen de gemeente flexibel te werken en in te spelen op de actualiteit. Dat kan als gevolg hebben dat de uitvoering zoals in deze bestuursopdracht is voorzien wordt aangepast gedurende de werkzaamheden.
- Tegelijk met de aanpak van het ACM prioriteringskader werken wij aan andere onderdelen om de netcongestie aan te pakken: zoals bijvoorbeeld versnelling van netuitbreidingen door instellen van een 'plaatsingscommissie trafo's'. Hiervoor is een afwegingskader nodig én het vastleggen van afspraken in een nadere overeenkomst met Liander. We werken tegelijk aan regie op drukte in de ondergrond. Daarnaast dient voortgang gemaakt te worden met bouwen aan een netbewuste stad. Wij stellen kaders op voor bijvoorbeeld in pandige trafostations, werken aan een Warmteprogramma met aandacht voor collectieve oplossingen en hebben aandacht voor energie in Omgevingsprogramma's.

Financiën

Deze bestuursopdracht vraagt ambtelijke inzet en kan door de organisatie worden uitgevoerd binnen bestaande middelen.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

Het uitvoeren van de aanpak zoals beschreven in deze bestuursopdracht.

Evaluatie

Er wordt doorlopend geëvalueerd om zo nodig de aanpak bij te stellen op basis van ACM-wijzigingen. De ontwikkelingen rondom netcongestie worden voortdurend gevolgd en er wordt op ingespeeld waar mogelijk.

Duurzaamheidsaspecten

De kansen voor verduurzaming van de stad, oftewel de CO2-reductie, is grotendeels afhankelijk van de mogelijkheden voor elektrificeren. Beschikbaarheid van voldoende elektra is dus belangrijk voor verduurzaming. Echter, schaarste leidt ook tot creativiteit en noopt bedrijven, organisaties en ontwikkelaars tot slimme samenwerking, die mogelijk een langdurig duurzaam effect heeft.

Bijlagen

Raadsbrief Bestuursopdracht en gevolgen nieuwe Autoriteit Consument & Markt (ACM)-prioriteringskader.

Behandeld in B&W-vergadering: 7 april 2026

Besluit B&W: Besloten wordt conform het voorgestelde besluit.